

Pharmacon exameneisen Adviseren 1 - 2025

Wet – en regelgeving (Basiskennis)

De kandidaat kan:

Eindterm 1

- De wettelijke adviesplicht voor UAD-geneesmiddelen omschrijven
- De wettelijke adviesfunctie van de (assistent -) drogist omschrijven
- De inhoud van de wettelijke bepalingen uit de Geneesmiddelenwet (art 1, lid 1 en art 62) omschrijven
- Omschrijven welke wettelijke regels gelden bij het ter handstellen van UAD-geneesmiddelen
- Benoemen welke wettelijke regels gelden voor UAD-geneesmiddelen die behoren tot de homeopathica of fytotherapeutica

Eindterm 2

- Uitleggen wat de termen UR, UA, UAD en AV betekenen (bijlage 3)
- Uitleggen wanneer een product een geneesmiddel is
  - o Benoemen wat verschillen en overeenkomsten zijn tussen fytotherapie, homeopathie en reguliere geneeskunde
- Uitleggen wat zelfzorg inhoudt
- Uitleggen wat het doel van zelfzorgvoorlichting is
- Uitleggen welke rol UAD-geneesmiddelen binnen de zelfzorg spelen

Eindterm 3

- De functie van een bijsluiter benoemen
- De rubrieken van een bijsluiter en de inhoud daarvan benoemen
- Het verschil tussen de registratie van RVG en RVH –geneesmiddelen benoemen

Eindterm 5

- Omschrijven wat de kenmerken van voorlichting zijn
- Omschrijven wat de kenmerken van advies zijn
- Omschrijven wat de kenmerken van reclame zijn
- Benoemen wat de verschillen zijn tussen voorlichting, advies en reclame

Eindterm 11

- Uitleggen wat een bijsluiter is
- De functie van een bijsluiter verklaren
- De rubrieken van een bijsluiter uitleggen
- De betekenis van de termen uit de bijsluiter die regelmatig door klanten worden gebruikt uitleggen (zie bijlage 3)
- De farmaceutische toedieningsvormen van UAD-geneesmiddelen uitleggen

Zelfzorgvoorlichting en communicatie

De kandidaat kan:

Eindterm 16

- Verhelderen welke informatie van een klant moet worden verkregen om een passend advies te geven (persoon voor wie geneesmiddel is bestemd, aard van de klacht, situatie en eerder ondernomen actie)
- Verklaren welke vragen aan de klant moeten worden gesteld om een passend advies te geven
- De regels van de communicatieleer uitleggen, die voor adviseren bij zelfzorgmedicatie van belang zijn
- Uitleggen wanneer de gesprekstechnieken luisteren, samenvatten of doorvragen worden toegepast
- Verklaren hoe een (assistent) drogist kan inspelen op non verbaal gedrag

Eindterm 17

- Uitleggen wat de functie en het belang van de kassacheck is
- Aantonen in welke situatie een klant behoefte heeft aan advies

Eindterm 18

- Beredeneren in welke situaties de klant moet worden ingelicht over de risico's en gevolgen van gebruik van UAD-geneesmiddelen en veel verkochte zelfzorgmiddelen (bijlage 4 en 5)
- Benoem de belangrijkste zelfzorggeneesmiddelen en werkzame stoffen met een groot risico op verkeerd gebruik of ernstige bijwerkingen of niet geschikt voor bepaalde groepen gebruikers en de bijbehorende verplichte ongevroagde risicowaarschuwing (bijlage 4 en bijlage 5)

Adviseren en informeren over UAD-geneesmiddelen per indicatiegebied

Pijn- en koortsklachten

Passend advies geven

De kandidaat kan voor de indicaties:

- koorts en pijn bij griep en verkoudheid;
- hoofdpijn (ook: spanningshoofdpijn en middelengeïnduceerde hoofdpijn);
- symptomen van) migraine;
- kiespijn, (pijn bij het) doorkomen van de eerste tanden;
- (acute) keelpijn;
- desinfectie (ontsmetten) van de mond-/keelholte;
- zenuwpijn;
- reumatische pijn;

- *menstruatiepijn;*
- *(pijn bij) artrose;*
- *(milde tot matige) artrose van de knie;*
- *pijn na chirurgische ingrepen (postoperatieve pijn);*
- *koorts en pijn na vaccinatie;*
- *spier- en gewrichtspijn, kneuzingen en verstuikingen;*
- *spit (rugpijn)*
- *tanden en mond*
- *middenoorontsteking;*

Eindterm 7

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een specifiek UAD-geneesmiddel
- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een product met een specifieke werkzame stof

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 9

- De meest belangrijke indicaties benoemen waarvoor UAD-geneesmiddelen worden verkocht (zie bijlage 1)

Eindterm 10 a

- De meest voorkomende klantvragen en gezondheidsklachten benoemen
  - o Benoemen wat de belangrijkste oorzaken en symptomen daarvan zijn

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn bij pijnklachten (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Verklaren welke manieren van pijnbestrijding er zijn
  - o Uitleggen hoe algemene pijnstillers werken
  - o Uitleggen hoe lokale pijnstillers werken
  - o Uitleggen wat het verschil in werking is tussen een perifeer of topicaal werkende pijnstiller en een centraal werkende pijnstiller
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10 d

- Benoemen wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-

geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

- o De algemene regels en waarschuwingen bij het gebruik van spierwrijfmiddelen benoemen

Eindterm 10 e

- Benoemen wat de eerste en tweede keus UAD-geneesmiddelen zijn

Inlichten over gevolgen van gebruik

De kandidaat kan voor de indicaties:

- koorts en pijn bij griep en verkoudheid;
- hoofdpijn (ook: spanningshoofdpijn en middelengeïnduceerde hoofdpijn);
- symptomen van) migraine;
- kiespijn, (pijn bij het) doorkomen van de eerste tanden;
- (acute) keelpijn;
- desinfectie (ontsmetten) van de mond-/keelholte;
- zenuwpijn;
- reumatische pijn;
- menstruatiepijn;
- (pijn bij) artrose;
- (milde tot matige) artrose van de knie;
- pijn na chirurgische ingrepen (postoperatieve pijn);
- koorts en pijn na vaccinatie;
- spier- en gewrichtspijn, kneuzingen en verstuikingen;
- spit (rugpijn)
- tanden en mond
- middenoorontsteking;

Eindterm 12

- Toelichten wat de aard is (eigenschappen) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen bij pijnklachten (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat algemene pijnstillers zijn
  - o Verklaren wat pijnstillende en koortsverlagende stoffen zijn (zie bijlage 2)
  - o Verklaren wat ontstekingsremmende stoffen zijn (zie bijlage 2)
  - o Verklaren wat middelen bij desinfectie (ontsmetten) van de mond-/keelholte zijn (zie bijlage 1)
  - o Toelichten wat specifieke werkzame stoffen bij pijn, griep en menstruatiepijn zijn (zie bijlage 2)
  - o Uitleggen wat een combinatiepreparaat is
  - o Verklaren welke fytotherapeutische stoffen in de UAD-geneesmiddelen bij pijn- en koortsklachten zitten (bijlage 2)
- Toelichten wat de indicatie is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de te verwachten effecten zijn bij gebruik van beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's zijn bij het gebruik van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Uiteenzetten wat (over)gevoeligheid voor pijnstillers voor gevolgen heeft voor pijnbestrijding
- Aantonen wat de risico's zijn bij het gebruik van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-geneesmiddelen bij pijn, koorts en griep (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Eindterm 14 a

- Beschrijven wat de relevante contra-indicaties zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 b

- Benoemen wat de relevante bijwerkingen zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (zeer vaak (1:100) en vaak (1:1000)) (bijlage 1 en 2)
  - o Uiteenzetten wat (over)gevoeligheid voor pijnstillers voor gevolgen heeft voor pijnbestrijding

Eindterm 14 c

- Aantonen wat de aanwijzingen voor onjuist gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o De algemene regels en waarschuwingen bij het gebruik van spierwrijfmiddelen samenvatten.

Eindterm 14 d

- Uitleggen wat de risico's zijn van combinatiegebruik tussen de beschikbare UAD-geneesmiddelen met andere UAD-geneesmiddelen of gezondheidsproducten

Eindterm 14 e

- Benoemen welke verschijnselen kunnen optreden bij een overdosering van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 f

- Benoemen welke acties de klant moet ondernemen als sprake is van een overdosering van een beschikbaar UAD-geneesmiddel

Eindterm 15

- Benoemen in welke situatie een klant wordt geadviseerd naar de huisarts te gaan

Eindterm 19

- Toelichten in welke situaties de klant risico loopt op gezondheidsschade

Maag- en darmklachten

Passend advies geven

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *brandend maagzuur (zuurbranden), zure oprispingen, hyperaciditeit (teveel zuur in maag en slokdarm);*
- *flatulentie (winderigheid);*
- *opgeblazen gevoel;*
- *misselijkheid (braken, spugen);*
- *obstipatie (verstopping, hardlijvigheid);*
- *(acute) diarree;*
- *worminfecties(aarsmaden, lintwormen);*
- *aambeien*

Eindterm 7

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een specifiek UAD-geneesmiddel
- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een product met een specifieke werkzame stof

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 9

- De meest belangrijke indicaties benoemen waarvoor UAD-geneesmiddelen worden verkocht (zie bijlage 1)

Eindterm 10 a

- De meest voorkomende klantvragen en gezondheidsklachten benoemen
  - o Benoemen wat de belangrijkste oorzaken en symptomen daarvan zijn

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn bij maag- en darmklachten (bijlage 1 en 2)
  - o Benoemen welke soorten maagmiddelen er zijn
  - o Benoemen welke soorten laxeremiddelen er zijn
  - o Benoemen welke soorten aambeimiddelen er zijn
  - o Benoemen welke soorten diarreemiddelen er zijn
- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare

UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10 d

- Benoemen wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 10 e

- Benoemen wat de eerste en tweede keus UAD-geneesmiddelen zijn

Inlichten over gevolgen van gebruik

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *brandend maagzuur (zuurbranden), zure oprispingen, hyperaciditeit (teveel zuur in maag en slokdarm);*
- *flatulentie (winderigheid);*
- *opgeblazen gevoel;*
- *misselijkheid (braken, spugen);*
- *obstipatie (verstopping, hardlijvigheid);*
- *(acute) diarree;*
- *worminfecties(aarsmaden, lintwormen);*
- *aambeien*

Eindterm 12

- Toelichten wat de aard is (eigenschappen) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat antacida zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat 'laagjes-vormers' zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat carminativa zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat H₂-antagonisten zijn
  - o Uitleggen wat protonpompremmers zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat een combinatiepreparaat is
  - o Verklaar welke fytotherapeutische stoffen in UAD-geneesmiddelen bij maag- en darmklachten zitten (bijlage 2)
- Toelichten wat de indicatie is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de te verwachten effecten zijn bij gebruik van beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-

geneesmiddelen (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Eindterm 14 a

- Beschrijf wat de relevante contra-indicaties zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 b

- Benoemen wat de relevante bijwerkingen zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (zeer vaak (1:100) en vaak (1:1000)) (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 c

- Aantonen wat de aanwijzingen voor onjuist gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 d

- Uitleggen wat de risico's zijn van combinatiegebruik tussen UAD-geneesmiddelen met andere UAD-geneesmiddelen of gezondheidsproducten

Eindterm 14 e

- Benoemen welke verschijnselen kunnen optreden bij een overdosering van UAD-geneesmiddelen (bijlage 1)

Eindterm 14 f

- Benoemen welke acties de klant moet ondernemen als sprake is van een overdosering van een UAD-geneesmiddel

Eindterm 15

- Benoemen in welke situatie een klant wordt geadviseerd naar de huisarts te gaan

Eindterm 19

- Toelichten in welke situaties de klant risico loopt op gezondheidsschade

Bijlage 1

Producten – 2025

Pijn en koorts

- Advil Reliva
- Aleve Classic
- Aleve Select
- Ascal 600
- Aspirine 100 en 500
- Aspro 500 Bruis
- Daro hoofdpijnpoeder
- Finimal
- Nurofen
- Nurofen Fastine
- Nurofen pleister
- Nurofen voor kinderen
- Panadol
- Panadol Junior
- Panadol Plus
- Paracetalgin
- Roter APC
- Roter Paracetamol
- Roter Paracetamol Junior
- Roter Paracof
- Spidifen
- Saridon
- Sinaspril
- Voltaren K
- Witte Kruis

Migraine

- Nurofen Migraine
- Excedrin

Griep

- A. Vogel Echinaforce
- Antigrippine
- Aspirine-C
- Citrosan
- Coldrex Hot Drink

Mondklachten

- Corsodyl mondspoeling
- Corsodyl tandgel
- Dentinox
- Pyralvex

Keelpijn

- Strepfen zuigtablet
- Strepfen keelspray
- Trachsil
- Coldrex

Menstratiepijn

- Aleve Feminax

Artrose

- Glucosamine Pharma Nord
- Voltaren Emulgel
- Tantum diclofenac 1% gel

Spier en gewrichtspijn

- A. Vogel Atrosan tabletten
- Trimaplant crème

Oorpijn

- Otagan

Maagzuur (met flatulentie, opgeblazen gevoel)

- Losecosan 20 mg
- Pantozol Control
- Nexium Control

Maagkrampen

- Buscopan
- Tempocol

Maagklachten algemeen (dyspepsie)

- Iberogast

Obstipatie

- Dulcolax
- Dulcolax zetpillen 10 mg
- Forlax poeder
- Lactulosesiroop
- Metamucil Suikervrij
- Microlax

Diarree

- Losimed Duo
- Norit Carbomix

Aambeien

- Sperti

Bijlage 2

Werkzame stoffen – 2025

Pijn en koorts

- Acetylsalicylzuur
- Carbasalaatcalcium
- Coffeïne
- Diclofenac kalium
- Ibuprofen
- Naproxennatrium
- Paracetamol
- Propyfenazon

Migraine

- Acetylsalicylzuur
- Cafeïne
- Ibuprofen
- Paracetamol

Griep

- Acetylsalicylzuur
- Ascorbinezuur
- Coffeïne
- Echinacea purpurea
- Paracetamol

Kiespijn en pijn bij het doorkomen van eerste tanden

- Lidocaïnehydrochloride

Keelpijn

- Ambroxolhydrochloride
- Amylmetacresol
- Dichloorbenzylalcohol
- Flurbiprofen
- Lidocaïnehydrochloride
- Propylparahydroxybenzoaat

Menstratiepijn

- Naproxennatrium

Artrose

- Calciumcarbonaat
- Diclofenac diethylamine
- Diclofenac natrium
- Glucosamine

Spier en gewrichtspijn

- Harpagophytum extract
- Symphytum x uplandicum (Bastaardsmeerwortel)

Oorpijn

- Lidocaïnehydrochloride

Maagzuur (met flatulentie, opgeblazen gevoel)

- Alginezuur
- Aluminiumhydroxide (algeldraat)
- Aluminiumoxide (algeldraat)
- Calciumcarbonaat
- Esomeprazol
- Magnesiumcarbonaat
- Magnesiumhydroxide
- Natriumalginaat
- Natriumwaterstofcarbonaat
- Omeprazol
- Pantoprazol natrium
- Simeticon

Maagkrampen

- Butylscopolaminebromide
- Pepermuntolie

Maagklachten algemeen (dyspepsie)

- Grote Engelwortel (*Angelica radix*)
- Karwijzaad (*Carvi fructus*)
- Stinkende Gouwe (*Chelidonii herba*)
- Bittere Scheefbloem (*Iberis amara*)
- Zoethout wortel (*Liquiritiae radix*)
- Kamillebloem (*Matricaria (Chamomilla) recutita flos*)
- Citroenmelisseblad (*Melissa officinalis folium*)
- Pepermuntblad (*Mentha x piperita folium*)
- Mariadistelvrucht (*Silybum marianum fructus*)

Obstipatie

- Bisacodyl
- Lactulose

- Macrogol
- Natriumlaurylsulfoacetaat
- Psylliumvezels
- Senna fructus
- Sorbitol

Diarree

- Kool, geactiveerd
- Loperamidehydrochloride
- Simecicon

Wormpjes (aarsmaden)

- Mebendazol

Aambeien

- Lecoris negraprionis oleum
- Saccharomyces vivi extractum

Bijlage 3

Terminologie – 2025

Aambeien	Breed werkingsgebied
Aanbevolen dosering	Bruistablet
Aandoening	Candida albicans
Accidentele overdosering	CBG
ACE-remmers	Chirurgische ingreep
Acuut	Chronische aandoening
Adolescent	Coeliakie
Advies	Coma
Afweersysteem	Combinatiegeneesmiddel
Alcoholisme	Communicatieleer
Allergische reactie	Contra-indicatie
Antagonist	Coördinatieproblemen
Antibioticum	Corticosteroïde
Anticoagulantia	Criteria
Antidepressiva	Dagdosering
Antistollingsmiddelen	Desinfectans
Antiviraal	Desoriëntatie
Anus	Diabetici
Applicator	Diuretica
Artritis	Doktersvoorschrift
Artrose	Doseringsschema
Ascorbinezuur	Dosis
Aspartaam	Dragee
Astma	Duizeligheid
Auto-immuunziekte	Dyspepsie
AV	Effecten
Baarmoeder	Effectieve dosering
Bacteriële infectie	Emulgel
Bacteriën	Emulsie
Benzoaat	Enzym
Beroerte	Exantheem
Bètablokker	Farmaceutisch
Bewusteloosheid	Farmacokinetische
Bewustzijn	Filmomhulde tablet
Bijwerking	Fissuren
Bloedbeeld	Funciestoornis
Bloedcirculatie	Fysisch
Bloeddruk	Fytotherapeutica
Bloedstolling	Galactosemie
Bloeduitstorting	Galbulten
Bloedverdunners	Gastro oesofageale reflux
Braken	

Geelzucht	Misselijkheid
Geneesmiddel	Motiliteit
Geneeswijze	
Gesuperviseerd	Natriumdieet
Giften	Netelroos
Glaucoom	NSAID
	Oedeem
Glucose	Omhulde tablet
Haarvat	Oropharyngeaal
Hallucinatie	Overdosering
Hartfalen	Overgevoeligheidsreactie
Hartritmestoornissen	Parasieten
Hemolytische anemie	Patiëntenbijsluiter
Heparine	Pentoxifylline
Hersensbloeding	Postoperatief
Histamine	Prostaglandine
Homeopathica	Prostaglandinesynthetaseremmers
Homeopatisch geneesmiddel	Pruritus
Huiduitslag	Recept
Hulpstof	Rectaal
Hyperaciditeit	Retard werking
Hypertensie	Risicogroep
Hyperventilatie	RVG
Hypofyse	RVH
Indicatie	Sachet
Infectie	Schildklier
Insufficiëntie	Smelttablet
Insuline	Spasmen
Interactie	Stoornis
Irreversibele levernecrose	Sucrose
Kaliumverlies	Sufheid
Kassacheck	Suspensie
Klinisch bewijs	Symptomatische behandeling
Klyasma	Symptomen
Kortademigheid	Systemisch effect
Lactatie	Systemische werking
Lapp-lactase deficiëntie	Tachycardie
Liquid capsule	Ter handstellen
Lokaal	Therapeutische indicatie
Longblaasjes	Toedieningsfrequentie
Longemfyseem	Topicaal
Maagsapresistent	Torpedovormig
MAO-remmers	Toxisch
Medisch hulpmiddel	Traditioneel gebruik
Megacolon	Transpireren
Methotrexaat	Tremoren
Micro-organisme	Trombose

Tuberculose

UA

UAD

Uitdroging

Uni-dosis

UR

Urinelozing

Urinewegen

Urticaria

Vaatverwijdend

Vergeten dosis

Vergiftigingen

Verwardheid

Vomeren

Waarschuwing

Wazig zien

Weerstand

Werkzame stof

Wetenschappelijk

Wisselwerking

Witte bloedlichaampjes

Zelfzorg

Zetpil

Ziekte van Crohn

Bijlage 4: Meest risicovolle geneesmiddelen(groepen) met bijbehorende risicowaarschuwingen en adviezen:

Geneesmiddelengroep	Mondelinge risicowaarschuwing als (onderdeel van de) kassacheck	Advies door de (assistent)drogist
Middelen tegen verstopte neus - xylometazoline - oxymetazoline - tramazoline	<i>Het is niet verstandig dit geneesmiddel langer dan 7 dagen te gebruiken, want dan beschadigt het slijmvlies. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Deze geneesmiddelen maximaal 7 dagen achter elkaar gebruiken, daarna 1 maand niet.
Hoestprikkeldepende middelen - noscapine - codeïne	<i>Dit geneesmiddel kan de reactiesnelheid verminderen, en daarom gevaarlijk zijn bij autorijden en bij gebruik van machines. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Codeïne en noscapine werken alleen tegen droge kriebel- of prikkelhoest. Codeïne en noscapine niet bij een slijmhoest gebruiken. Beide middelen onderdrukken de hoestprikkel, terwijl die prikkel bij een slijmhoest juist nodig is om het slijm op te hoesten. Noscapine kan de bloedstolling ontregelen.
Miconazol - Daktarin, - AcneCare - Miconazol	<i>Dit geneesmiddel kunt u niet samen met bepaalde bloedverdunders gebruiken. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Miconazol kan de bloedstolling ontregelen.
NSAID's (oraal gebruik) - acetylsalicylzuur - carbasalaat - diclofenac - ibuprofen - naproxen	<i>Dit geneesmiddel kan maagklachten veroorzaken, vooral bij lang gebruik. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Risico hangt onder andere af van leeftijd klant, overige medicatie die klant gebruikt, andere ziektes die de klant heeft en of de klant gevoelig is voor NSAID's. Er zijn alternatieven: In 16 veel gevallen is

<ul style="list-style-type: none"> - flurbiprofen - combinatiemiddelen paracetamol <u>met</u> acetylsalicylzuur en/of propyfenazon 		<p>paracetamol een goed alternatief.</p>
<p>Middelen tegen diarree</p> <ul style="list-style-type: none"> - loperamide 	<p><i>Er is risico op uitdroging. Het is belangrijk om 2 liter water per dag te drinken. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i></p>	<p>U loopt het risico op uitdroging, doordat het vocht met de diarree uit het lichaam verdwijnt. ORS bevat zouten en suikers die uw lichaam nodig heeft bij diarree.</p>
<p>Laxeermiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - bisacodyl - senna 	<p><i>Gebruik dit geneesmiddel niet langer dan 3 dagen, want dat geeft risico op luie darmen en uitdroging. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i></p>	<p>Deze geneesmiddelen innemen met veel vocht.</p> <p>Gebruik laxeermiddelen niet langer dan 3 dagen achter elkaar. Werkt het niet voldoende binnen 3 dagen? Raadpleeg dan uw arts.</p>
<p>Sint-Janskruid (Hypericum perforatum)</p>	<p><i>Gebruik van dit middel kan niet altijd samen met andere geneesmiddelen of met de anticonceptiepil. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i></p>	<p>Kruiden, zoals Sint-janskruid, worden vaak ten onrechte als onschuldig beschouwd.</p> <p>Het is belangrijk te weten bij welke geneesmiddelen u Sint-janskruid niet moet gebruiken. Ook niet bij de anticonceptiepil, dat is namelijk een geneesmiddel.</p>
<p>Paracetamol</p> <ul style="list-style-type: none"> - paracetamol - paracetamol combinatiepreparaten <u>zonder</u> NSAID 	<p><i>Het is belangrijk om niet te veel te gebruiken, want dan kan dit geneesmiddel lever- en nierklachten geven. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i></p>	<p>Neem bij chronisch gebruik (langer dan 1 maand) maximaal 5 tabletten per dag, bij incidenteel gebruik maximaal 6 tabletten per dag.</p> <p>Bij gebruik van pijnstillers gedurende meer dan 15 dagen per maand kan</p>

		pijnstillerafhankelijke hoofdpijn ontstaan.
Middelen bij maagklachten - esomeprazol - omeprazol - pantoprazol	<i>Dit geneesmiddel geeft risico op bijwerkingen bij lang gebruik. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Omeprazol en pantoprazol kunnen bij langdurig gebruik bijwerkingen geven, zoals botontkalking, darminfecties en nierfalen. Gebruik indien mogelijk liever lichtere middelen, of overleg met een arts. Deze middelen kunnen de bloedstolling ontregelen.
Morning-afterpil met levonorgestrel	I.v.m. privacy-redenen wordt bij dit middel geen mondelinge risicowaarschuwing gegeven.	Als u dit geneesmiddel niet tijdig (binnen 72 uur) na onbeschermd geslachtsgemeenschap gebruikt, dan bestaat het risico op ongewenste zwangerschap en verstoring van de menstruatiecyclus. Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook medicijnen tegen epilepsie, tuberculose of hiv, of sint-janskruid of ciclosporine gebruikt.
Morning-afterpil met ulipristal	I.v.m. privacy-redenen wordt bij dit middel geen mondelinge risicowaarschuwing gegeven.	Als u dit geneesmiddel niet tijdig (binnen 120 uur) na onbeschermd geslachtsgemeenschap gebruikt, dan bestaat het risico op ongewenste zwangerschap en verstoring van de menstruatiecyclus.

		Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere medicijnen gebruikt.
--	--	--

Bijlage 5: Bijlage veel verkochte zelfzorgmiddelen met specifieke kenmerken en/of een risicowaarschuwing die de Assistent-drogist en Drogist moet kunnen herkennen en kunnen toepassen:

Indicatie	Werkzame stof en specifiek kenmerk	Risicowaarschuwingen die de Assistent-Drogist en Drogist moet kunnen herkennen en kunnen toepassen:
Keelpijn	Ambroxolhydrochloride	Risicowaarschuwing: <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 12 jaar. • Niet gebruiken bij een slechte nier- of leverfunctie zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken tijdens zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts. • Stop direct met het gebruik bij veranderingen aan de huid of slijmvliezen en neem contact op met een arts. • Niet langer dan 3 dagen achtereen gebruiken.
Keelpijn (beginnend)	Lidocaïnehydrochloride en propylparahydroxybenzoaat	Risicowaarschuwing: <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 6 jaar. • Bij kinderen jonger dan 12 jaar alleen gebruiken onder toezicht van een volwassene. • Niet gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts. • Niet langer dan 7 dagen achtereen gebruiken. • Laat de zuigtablet langzaam in de mond smelten. Niet kauwen of inslikken. • Lidocaïne verdooft, hierdoor kan slikken moeilijker gaan en is de kans op verslikken groter. • Niet direct eten of drinken na het innemen van de zuigtablet. Pas extra op met hete drink- of eetwaren in verband met de kans op verbranden.
Neusverkoudheid	Zoutoplossing (natriumchloride) 0,74 %	

	<p>Specifiek kenmerk:</p> <p>1^e keus bij neusverkoudheid bij kinderen tot 2 jaar</p> <p>Geschikt als overgangsmiddel bij het verslaving aan neusspray met xylometazoline, oxymetazoline of tramazoline</p>	
Productieve hoest	<p>Broomhexinehydrochloride</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>slijmoplossend, niet geschikt voor kinderen jonger dan 2 jaar</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 2 jaar. • Niet gebruiken als u amoxicilline, cefuroxin, doxycycline of erytromycine gebruikt zonder overleg met een arts. • Niet gelijktijdig gebruiken met hoestdempende middelen, zoals codeïne of noscapine. • Niet gebruiken als u een maagzweer heeft of heeft gehad. • Niet gebruiken tijdens de laatste 3 maanden van de zwangerschap.
Productieve hoest	<p>Acetylcysteïne</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>slijmoplossend, niet geschikt voor kinderen jonger dan 2 jaar.</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 2 jaar. • Als u antibiotica gebruikt: deze 2 uur voor of na de acetylcysteïne innemen. • Niet gelijktijdig gebruiken met hoestdempende middelen, zoals codeïne of noscapine. • Niet gebruiken als u een maagzweer heeft of heeft gehad, bij astma of COPD.
Maagzuur	<p>Calciumcarbonaat en magnesiumcarbonaat</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 12 jaar. • Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere medicijnen gebruikt. • Niet gebruiken bij een slechte nierfunctie, nierstenen of te laag fosfaatgehalte zonder overleg met

		<p>een arts.</p> <ul style="list-style-type: none"> Niet langdurig gebruiken zonder overleg met een arts.
Diarree	<p>Loperamide</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>leeftijd vanaf 8 jaar, niet bij voedselvergiftiging.</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> Er is risico op uitdroging. Het is belangrijk om 2 liter water per dag te drinken. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen. Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 8 jaar zonder overleg met een arts. Niet gebruiken bij HIV zonder overleg met een arts. Niet gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts. Niet gebruiken bij verminderde leverfunctie zonder overleg met een arts. Stop de behandeling als de ontlasting vaster wordt of als u langer dan 12 uur geen ontlasting heeft gehad. <p>Gebruik dit medicijn niet langer dan 2 dagen achter elkaar.</p>
Diarree en misselijkheid	<p>ORS, bestaat uit:</p> <p>glucose</p> <p>natriumchloride</p> <p>natriumcitraat</p> <p>kaliumchloride</p> <p>Specifieke werking:</p> <p>Tegen uitdroging en ondersteunend middel bij diarree en verstopping</p>	<ul style="list-style-type: none"> Niet gebruiken bij volledige verstopping. Niet gebruiken bij een slechte nier- of leverfunctie zonder overleg met een arts. Dit middel bevat suiker: wees voorzichtig als u suikerziekte hebt. Los het poeder op in precies de hoeveelheid water die genoemd staat op de verpakking. Gebruik voor de oplossing vers kraanwater (als u in Nederland bent) of mineraalwater zonder prik uit een fles. Als u dat niet heeft kunt u vers gekookt water gebruiken dat u even laat afkoelen. Het poeder niet mengen met andere vloeistoffen of eten.
Diarree en vergiftigingen	<p>Actieve kool</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>enige middel dat gebruikt kan</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> Niet gebruiken bij kinderen zonder overleg met een arts. Niet gebruiken bij volledige verstopping of plotselinge buikpijn.

	worden bij voedselvergiftiging en bepaalde medicatievergiftigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere medicijnen gebruikt. • De werking van de anticonceptiepil kan afnemen. Gebruik aanvullende anticonceptie als u de anticonceptiepil gebruikt. Uw ontlasting kan zwart verkleuren. Dit is ongevaarlijk.
Aambeien	Hamamelis virginiana, Calendula officinalis, Echinacea pupurea, Aesculuc hippocastanum, Sulfur depuratum, Thiamine (vitamine B1), dl-alfa-tocoferol (vitamine E) Specifieke werking: middel tegen gezwollen aderen rond de anus geschikt bij zwangerschap.	
Aambeien	lidocaïne, zinkoxide, bismuthsubnitraat Specifieke werking: lokaal verdovend middel bij aambeien met tevens een samentrekkende werking op de bloedvaten van de aambeien.	Risicowaarschuwing: <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij kinderen ouder dan 12 jaar die minder dan 25 kg wegen. • Niet gebruiken bij voortdurend bloedende aambeien. • Niet gebruiken bij ernstige leveraandoeningen, epilepsie, verhoogde schildklierwerking, hartfalen of verzwakte/ernstig zieke mensen zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts. • Niet langer dan 2 weken achtereen gebruiken. • Kan vlekken geven in kleding en ondergoed.
Voetschimmel	Terbinafinehydrochloride 10 mg/g	

	<p>Specifieke werking Once-versie:</p> <p>Eenmalig aanbrengen op beide voeten.</p> <p>1e keus bij voetschimmel.</p> <p>Once: Geschikt vanaf 18 jaar. Crème: Geschikt vanaf 12 jaar</p>	
Koortslip	Aciclovir	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 2 jaar zonder overleg met een arts. • Vermijd contact met (de binnenkant van de) mond. • Alleen gebruiken op de huid rond de mond en de lippen. • Smeer de crème niet uit, dit om verspreiding van het virus te voorkomen.
Wratten	Dimethylether en propaan	
	<p>Specifiek kenmerk:</p> <p>Vriesmethode</p>	
Insectenbeten of -steken	Tripelenaminehydrochloride	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 4 weken met open wonden of beschadigde huid, zonder overleg met arts. • Alleen gebruiken bij kleine plekjes, niet op grote oppervlakten
Hoofdluis	Neem-extract	
	<p>Specifieke werking:</p> <p>Doodt hoofdluis en neten in 1</p>	

	<p>behandeling.</p> <p>Werkt verstikkend op hoofdluis en neten.</p> <p>Geschikt vanaf 2 jaar.</p>	
Hoofdluis	<p>Dimeticon</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>1^e keus bij hoofdluis.</p> <p>Werkt verstikkend op hoofdluis en neten.</p> <p>Behandeling duurt 15 minuten.</p> <p>Geschikt vanaf 12 maanden.</p>	
Hoofdluis	<p>Dimeticon en penetrol</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>1^e keus bij hoofdluis.</p> <p>Werkt verstikkend op hoofdluis en neten. Behandeling duurt 15 minuten.</p> <p>Geschikt vanaf 6 maanden.</p>	
Stoppen met roken	<p>Nicotine</p> <p>Specifiek kenmerk:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 18 jaar. • Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere medicijnen gebruikt of een andere aandoening heeft.

	1^e keus bij stoppen met roken	<ul style="list-style-type: none"> • Zonder overleg met een arts niet gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding. • Niet gebruiken bij een slecht nier- of leverfunctie. • Maximaal 6 maanden gebruiken zonder overleg met arts. • Buiten bereik van kinderen bewaren.
--	---	---